

BOOK REVIEW

CONSTANTIN CUCOȘ. EDUCAȚIA. REÎNTEMEIERI, DINAMICI, PREFIGURĂRI (Education. Foundations, Dynamics, Foreshadowings). Iasi, Polirom Publishing House, "Education Sciences. Structures, content, techniques" Collection, 2017, 278 pages, ISBN print: 978-973-46-6760-4

CONSTANTIN CUCOȘ. EDUCAȚIA. REÎNTEMEIERI, DINAMICI, PREFIGURĂRI. Iași, Editura Polirom, Colecția „Științele educației. Structuri, conținuturi, tehnici”, 2017, 278 pagini, ISBN print: 978-973-46-6760-4

Gabriela Alina ANGHEL

Journal of Pedagogy, 2018 (1), 173 – 177

<https://doi.org/10.26755/RevPed/2018.1/173>

The online version of this article can be found at: <http://revped.ise.ro/category/2018-en/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Published by:

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

<http://www.ise.ro/>

Further information about *Revista de Pedagogie – Journal of Pedagogy* can be found at:

Editorial Policy: <http://revped.ise.ro/editorial-policy/>

Author Guidelines: <http://revped.ise.ro/the-writer-guide-2/>

RECENZII

CONSTANTIN CUCO .

EDUCA IA. REÎNTEMEIERI, DINAMICI, PREFIGUR RI.

Ia i, Editura Polirom, Colec ia „ tiin ele educa iei. Structuri, con inuturi, tehnici”, 2017, 278 pagini, ISBN print: 978-973-46-6760-4

Gabriela Alina Anghel*

Cartea *Educa ia. Reîntemeieri, dinamici, prefigur ri* a ap rut în anul 2017, la Editura Polirom, în cadrul colec iei „ tiin ele educa iei. Structuri, con inuturi, tehnici”, domeniul „ tiin ele educa iei - studii i eseuri”. Lucrarea apar ine profesorului universitar ie ean Constantin Cucu , o personalitate marcant în domeniul tiin elor educa iei, care a publicat numeroase c r i la edituri prestigioase din România i peste 200 de studii în volume colective i în reviste de specialitate din ar i din str in tate. Reflectivitatea profesorului Cucu fa de educa ia din România „*educa ia noastr cea de toate zilele*” (n. a.) este redat în paginile acestei lucr ri în maniere diferite: filosofic , eseistic , pragmatic , deseori critic i argumentativ . Reflec ie sau problematizare? Experien e, diagnoze i soluii? Pledoarie sau manifest? Sunt doar câteva dintre întreb rile pe care cititorul avizat i le poate pune dup lecturare. Cartea este structurat în nou capitole, ordonate constructivist, în care autorul sintetizeaz condi iile de fond ale unei educa ii de calitate, într-o coal ce traverseaz timpul – ieri, azi i mâine – i unde educa ia este o „*permanent provocare*”, un referen ial în afirmarea valorilor pentru „*Omul Timpului, acela care se insereaz unui timp dar îl i anticipeaz , îl performeaz*”.

Tematica abordat în jurul subiectului „educa ie” este variat , deloc exhaustiv

* Conf. univ. dr., Departamentul tiin ele Educa iei, Universitatea „Valahia”, Târgovi te, România; alina.anghel@valahia.ro.

i ofer cititorului posibilitatea în elegerii dimensiunilor „reîntemeiere, dinamic i prefigurare” în educa ie. În opinia autorului, factorii ce sus in configurarea i reconfigurarea procesual a educa iei, se reg sesc în contexte diferite: spirituale, filosofice, pedagogice, istorice, sociale i culturale. Acestea sunt evocate, în special, în capitoul 1, „Educa ia – o permanent provocare”. Retorica titlului „La ce bun educa ia?” conduce cititorul în zona reflec iei asupra nevoii de educa ie bazat pe eviden e. În acest cadru, educa ia este descris drept bun necesar cultiv rii spirituale i „*cea mai bun investi ie în capitalul uman*”. În contextul înv mântului românesc, autorul nu ezit s semnaleze faptul c , deseori, educa ia formal este supus unor derapaje, urmare a unor accidente ale deciden ilor politici care, de multe ori decredibilizeaz institu ia colii. Incoeren a politicilor educa ionale genereaz o serie de consecin e care altereaz calitatea în educa ie. În acest sens, autorul atrage aten ia asupra faptului c o cre tere a calit ii în educa ie „*nu emerge de la sine, nu cade din cer, ci este o rezultat a interac iunii dintre persoan i sistem, dintre individualitate i comunitate, dintre prezent i viitor, dintre împlinire i n zuin , dintre certitudine i credin , dintre realitate i visare*” (p. 16). În opinia profesorului Cuco , educa ia este „*un garant al înainte rii*” (p. 25), o „*art i o oper special [...] care va avea ca int persoana c reia i se va oferi un tratament individualizat i contextualizat*” (p. 34). Subcapitolul „Educa ia – o valoare în sine” (subcapitolul 1.4) îl orienteaz pe cititor în identificarea i recunoa terea reperelor constructiviste ale procesului educa ional: valori i normativitate, ac iune i cunoa tere, existen i temporalitate, asemenea unor instan e ce „*monitorizeaz i inerveaz îns i via a noastr*” (p. 25) i prin intermediul c rora coala „*s cultive mai departe valorile generic umane, largi, mai generale dar corelative firii i menirii umane*”. Discursul asupra pragmaticii educa iei este continuat de autor în manier filosofic , cu accent pe faptul c „*o educa ie autentic trebuie s se a eze pe un raport inteligent între valoarea peren i valoarea circumstan ial , între constant i tranzitoriu, între proximitate i îndep rtat, între contingent i ve nicie*” (p. 27). Subiectul „Schimbare i inovare în educa ie” (capitolul 2) este analizat de autor din perspectiva recunoa terii nevoii de autoasumare a schimb rilor de c tre fiecare cadru didactic în parte, prin con tiin profesional i responsabilitate, condi ii ale îndeplinirii destinului profesional, în ciuda subfinan rii sistemului de educa ie i sc derii încrederii popula iei în educa ie i în folosul ei. Totodat , sunt men ionate aspectele legate de

demersurile instituite de profesioni tii din sistemul educa ional românesc care, prin expertiza profesional , au contribuit la realizarea programelor curriculare prin competen e, au emis solu ii în remedierea i rezolvarea diferitelor probleme identificate în peisajul înv mântul românesc. În acest cadru, autorul realizeaz o incursiune în problemele, provoc rile i disfunc ionalit ile existente la nivelul educa iei în general i, în particular, asupra celor existente în sistemul educa ional românesc. Sunt prezentate i analizate aspectele legate de: coala de acas , etica profesional , analfabetismul func ional („Probleme i disfunc ionalit i”, capitolul 3). În Romania, este admis faptul c circa 42% din popula ia colar este analfabet func ional, iar dintre cauzele identificate sunt amintite i deficien ele în conceperea curricular centrat mai mult pe acumulare de cuno tin e în detrimentul dezvolt rii atitudinilor i abilit ilor formabililor, dezechilibre majore între actul de instruire i cel de evaluare .a. Printr-o expunere frecvent critic , autorul analizeaz starea înv mântului românesc, ast zi, prin prezentarea principalelor aspecte care genereaz disfunc ionalit i atât la nivelul procesului educa ional, cât i la nivelul sistemului educa ional: lipsa unor strategii clare, coerente, inovatoare la nivelul politicilor educa ionale din România care s produc calitate în educa ie. În acest sens, apreciaz faptul c , investi ia în educa ie reprezint garantul cre terii calit ii educa iei, iar „*programe de instruire serioase, flexibile, conectate la nevoile reale de dezvoltare individual i social*” (p. 48) în contextul unor recalibr ri curriculare, atât pe linie disciplinar , cât i tematic , ar putea constitui demersuri care s sprijine cre terea calit ii educa iei. Scriitorul realizeaz incursiuni i în alte subiecte sensibile i extrem de actuale în educa ie: teme dup coal pentru elevi fa de care precizeaz faptul c este nevoie s se fac o diferen între tema pentru acas i studiul individual, nevoile i posibilit ile de implementare a disciplinelor din domeniul educa iei sociale (cu referire în special asupra disciplinei „Gândire critic i drepturile copilului” despre care men ioneaz faptul c titlul acesteia nu poate corespunde unei discipline deoarece „*are o conota ie mai mult metodologic , care ine de modul de abordare sau interpretare a ceva nedeterminat*” (p. 91). Educa ia este analizat i în contextul triadei „Comunitate, democra ie, educa ie” (capitolul 4), în cel legat de rolul noilor tehnologii în educa ie i importan ei acestora asupra cunoa terii („Educa ia în era tehnologiilor”, capitolul 5), al nevoii de calitate în formarea continu a cadrelor didactice pentru a putea realiza un act didactic de calitate („Formarea corpului profesoral – determinant al calit ii educa iei”, capitolul 6). Cititorul

descoper , de asemenea, o serie de analize și interpretări obiective ale unor practici profesionale în contextele noilor dinamici sociale, politice și culturale prezente în societatea de azi, care sprijină orientarea discursului referitor la *noua filosofie a educației*. Pledoaria pentru etosul educativ comunitar, plasează expunerea în zona importantă ce trebuie acordată altor instanțe furnizoare de educație: familia, comunitatea, biserica. Abordarea sociologizantă a educației rezidă din faptul că, „*oricât de pragmatici am fi, nu putem da la o parte efuziunile educogene ale mediului concret în care ne mișcăm*” (p. 109). Într-un subcapitol realmente emoționant și aproape neconvențional, profesorul Cuco supune atenției cititorului pledoaria pentru rolul bunicilor în educația nepoților (subcapitolul 4.5), pe care îl apreciem, azi, ca fiind un subiect foarte interesant de cercetare. În maniera-i caracteristică, sensibil și profund, autorul trimite cititorul să reflecteze asupra condițiilor de fond necesare educației copilului, în contextul noilor provocări sociale și culturale, și consideră necesară punerea în discuție a binomului „*educație și spiritualitate religioasă*” (în capitolul 7, „Educația și spiritualitatea religioasă”). Aceasta, în condițiile recunoașterii efectelor pozitive ale educației bazate pe valori spirituale, fără însă, a neglija drepturile și libertățile individuale ale fiecărei persoane. Deosebit de interesant este capitolul 8 al acestei lucrări – „*Topografii experiențiale și memorii*” – un capitol fascinant, eminent autobiografic, în care autorul, sensibil marcat de frumusețea copilăriei sale, de „*dorul de lumea sa*”, de experiențele profesionale și academice, povestește, într-o manieră excepțională, despre cele petrecute și întâmplate vremurilor, despre puritatea frumosului și frumusețea purității. Asemeni unor pagini desprinse, parcă, din jurnal, trimite cititorul în lumea unor fapte personale, întâmplate, și petrecute în diverse locuri, eminent spirituale, acolo, unde se simte „*for a modelatoare a sferei dincolo de cadrul ei confesional de emergență*” (p. 209).

În capitolul 9, „*Dialoguri, evocări, poziționări*”, sunt redată o serie de interviuri oferite de profesorul Cuco cu diferite ocazii, pe diferite teme de educație: educația centrată pe valori, unde pledează, în special, pentru „*nevoia de cunoaștere contextualizată, competențe pragmatice, proceduri de gândire sau de acțiune, predispoziții valorice, viziuni, opțiuni, atitudini*” (p. 232), profilul cadrului didactic, educația din perspectivă procesuală, coala de acasă, coala pentru Oamenii Timpului, coala „*autonomiei responsabile și a libertății angajate*” (p. 277).

Situat la intersecția dintre ethos, patos și logos, cartea este, în esență, o pledoarie pentru modelarea educației prin cultivarea valorilor, în care bipolaritatea rațional – spiritual nu alternează, ci se completează reciproc. Cartea reprezintă un excelent reper în formarea unei imagini despre coală și educație azi, în spațiul românesc, despre nevoia de realizare a unui învățământ care să răspundă nevoilor de dezvoltare ale tuturor categoriilor de formabili, o redutabilă, sensibilă și filosofică pledoarie pentru educația omului, educație pentru oameni și timp. După cum recomandă autorul, această carte se adresează, în egală măsură, profesioniștilor din sistemul de educație, persoanelor cu putere de decizie asupra politicilor în domeniul educației, dar și cititorilor din publicul larg care, în urma lecturii, vor reuși să identifice determinanții reînnoierii, prefigurării și dinamicii educației în spațiul românesc, și vor putea conchide asupra nevoilor și posibilităților de realizare a educației azi.

The online version of this article can be found at:
<http://revped.ise.ro/category/2018-en/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Versiunea online a acestui articol poate fi găsită la:
<http://revped.ise.ro/category/2018-ro/>

Această lucrare este licențiată sub Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> sau trimiteți o scrisoare către Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SUA.